

Regionální akční plán Pardubického kraje

Pro období 2021–2027

Sekretariát Regionální stálé konference Pardubického kraje

Pardubice, červen 2024

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Pardubický kraj

Obsah

Úvod	4
Deinstitucionalizace sociálních služeb.....	6
Popis transparentního a nediskriminačního postupu tvorby aktivity RAP.....	12
Věcná náplň aktivity RAP	13
Seznam tabulek	20
Seznam zkratk.....	21
Příloha: Seznam (Infrastrukturní rámec) projektů RAP.....	22

Úvod

Regionální politika Evropské unie vychází mj. z principu partnerství, tzn. zapojení orgánů na evropské, regionální a místní úrovni, sociálních partnerů a organizací občanské společnosti ve všech fázích tvorby a implementace programů podpory. Tento přístup pomáhá zajistit, aby byla opatření přizpůsobena místním a regionálním potřebám a prioritám¹. Programovací období 2021+ klade v návaznosti na uplynulé programovací období také důraz na tzv. územní dimenzi. Územní dimenzi si lze představit jako zacílení podpory do konkrétního typu území či na specifický problém.

Nástrojem určeným pro řešení územní dimenze fondů Evropské unie jsou Regionální akční plány. Regionální akční plány a platforma Regionálních stálých konferencí (RSK) také zároveň deklarují reálné partnerství a zapojení územních partnerů do realizace regionální politiky Evropské unie (EU).

Regionální akční plán (RAP) je tedy v podmínkách České republiky národní intervenční nástroj určený výhradně pro naplňování územní dimenze fondů EU ve vybraných tématech. Řeší vybraná plošná témata, logicky podepřená a postavená na konsenzu v celé ČR (klíčoví územní partneři, řídicí orgány). V rámci RAP jsou v dohodnutých tématech stanoveny alokace na úrovni území kraje, které jsou vypočteny na základě objektivně stanoveného klíče. RAP nepatří mezi integrované územní nástroje (ITI a CLLD). RAP slouží zároveň jako nástroj pro naplnění Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (SRR).

RAP by měl také přispět ke koordinaci dalších nástrojů a jejich synergii na území kraje – témata se nebudou překrývat s tématy v ITI/SCLLD. Jeho realizací by mělo dojít k zefektivnění čerpání fondů EU pro rozvoj území kraje, a to především díky lepší připravenosti území a reálnému monitoringu absorpční kapacity.

RAP řeší pouze vybrané tematické oblasti², a to:

- a) Střední školství (střední a vyšší odborné školy, konzervatoře)
- b) Poradny a speciální školy (školská poradenská zařízení, vzdělávání ve školách a třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona a střediska výchovné péče)
- c) Zdravotnická záchranná služba
- d) Silnice II. třídy
- e) Deinstitutionalizace sociálních služeb (DI)

¹ Navázání partnerství v rámci realizace územní dimenze ESIF je požadováno také návrhem Nařízení Evropského parlamentu a Rady o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový a migrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro správu hranic a víza.

² V relevantních územích dále témata naplňující územní cíl SRR 21+ strukturálně postižené kraje (RE:START)

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Struktura RAP je navržena Ministerstvem pro místní rozvoj ČR (MMR ČR):

- A. Popis transparentního a nediskriminačního postupu tvorby aktivity RAP
- B. Věcná náplň aktivity RAP
 - Analýza potřeb a absorpční kapacita
 - Cílový stav
 - Finanční alokace
 - Závazek RAP
 - Harmonogram čerpání Integrovaného regionálního operačního programu (IROP)
 - Bariéry/rizika
- C. Příloha – Infrastrukturní rámec projektů

Regionální akční plán Pardubického kraje (dále jen RAP Pk) byl zpracován sekretariátem Regionální stálé konference Pardubického kraje (dále jen sekretariát RSK Pk). Zajištění činnosti Regionální stálé konference pro území Pardubického kraje je realizováno prostřednictvím projektu Regionální stálá konference Pardubického kraje V, který je spolufinancován z Fondu soudržnosti (CZ.07.02.01/00/22_003/0000134).

Zprávy o hodnocení naplňování RAP zpracovávají sekretariáty RSK v polovině programového období (tj. k 31. 10. 2024).

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Deinstitucionalizace sociálních služeb

Transformace sociálních služeb je komplexní proces změny způsobu poskytování péče, jehož cílem je integrace lidí s různým znevýhodněním do běžného života společnosti, zajištění péče v přirozeném prostředí člověka, poskytování podpory v rozsahu individuálních potřeb a přání a současně snižování kapacit ústavních zařízení. Tento proces se odehrává na úrovni řízení, financování sociálních služeb, vzdělávání pracovníků, na úrovni změny místa a formy poskytování služeb. Transformace je primárně užívána pro změnu konkrétního zařízení. Komplexní opatření směřující ke změně způsobu poskytování péče pro lidi s různým znevýhodněním, které zahrnují aktivity zamezující jejich další institucionalizaci, tj. rozvoj terénních, ambulantních, případně odlehčovacích služeb, rozvoj komunitních služeb a souvisejících aktivit, jsou shrnuta pod pojmem deinstitucionalizace. Tato opatření jsou realizována zpravidla na úrovni určitého území tak, aby nastavená síť služeb a aktivit podporovala život lidí s postižením nebo jiným znevýhodněním v přirozeném prostředí.³

Hlavním cílem procesů deinstitucionalizace a transformace je „podpořit proces zkvalitňování životních podmínek uživatelů stávajících pobytových zařízení sociální péče a podpořit naplňování lidských práv uživatelů sociálních služeb a jejich práva na plnohodnotný život srovnatelný s vrstevníky, žijícími v přirozeném prostředí“.⁴

Deinstitucionalizace sociálních služeb v Pardubickém kraji

Pardubický kraj je zřizovatelem 9 organizací, z toho 7 organizací je určeno pro osoby se zdravotním postižením a/nebo duševním onemocněním, 1 organizace poskytuje službu domova pro seniory a domova se zvláštním režimem pro seniory a osoby s Alzheimerovou chorobou či jinými typy demence, jedna organizace poskytuje odborné sociální poradenství v oblasti rodiny a vztahů.

Od roku 2005 probíhaly dílčí kroky k humanizaci a transformaci jednotlivých zařízení (např. výstavba rodinných domků v areálu Domova sociálních služeb Slatiňany a Domova pod hradem Žampach, pronájmy bytů ve Svitavách Domovem na rozcestí). V roce 2009 byly zpracovány první transformační plány 2 zařízení (Domov sociálních služeb Slatiňany a Domov pod Kuňkou).

Deinstitucionalizace všech pobytových zařízení pro osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním byla zahájena v Pardubickém kraji od roku 2014, kdy byly zpracovány transformační plány všech dotčených zařízení Pardubického kraje (vč. jedné aktualizace) a v prosinci 2015 schválilo Zastupitelstvo Pardubického kraje Strategii transformace, která definovala závazek kraje k postupné deinstitucionalizaci péče o osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním a stanovila cíle k naplnění tohoto závazku.

³ <http://www.trass.cz/> [online]. [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: <http://www.trass.cz/index.php/transformace/>

⁴ Koncepce podpory transformace pobytových sociálních služeb v jiné druhy sociálních služeb, poskytovaných v přirozené komunitě uživatele a podporující sociální začlenění uživatele do společnosti. <https://www.mpsv.cz/> [online]. 2007 [cit. 2020-10-27]. Dostupné z: https://www.mpsv.cz/documents/20142/225517/Koncepce_podpory.pdf/9849e5e3-206b-393e-00af-a8e210ee1c47

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Základními pilíři deinstitucionalizace je zamezení institucionalizace dalších lidí; deinstitucionalizace stávajících sociálních služeb; zajištění dostupné podpory v komunitě. Díky naplňování výše uvedeného závazku se podařilo snížit počty lůžek ve službě domova pro osoby se zdravotním postižením (DOZP) a domovy se zvláštním režimem (DZR), přesunout podstatnou část kapacit „domovů“ do komunity, tj. poskytovat službu v bytech, rodinných domech v běžné zástavbě, zvýšit kapacitu služeb chráněného bydlení a podpora samostatného bydlení, což jsou služby pro osoby s nižší potřebou sociální péče.

Od roku 2008 probíhala postupná transformace Domova na rozcestí ve Svitavách. V roce 2020 došlo k úplnému opuštění ústavního zařízení - bývalé budovy kláštera ve Svitavách. Péče o klienty je zajištěna v objektech s maximální kapacitou 12 lůžek, v domech nebo v bytech v běžné zástavbě. Domov na rozcestí poskytuje jak pobytovou službu domova pro osoby se zdravotním postižením, tak i chráněné bydlení, terénní službu podporu samostatného bydlení a ambulantní službu sociálně terapeutickou dílnu. Nově se bude organizace orientovat i na cílovou skupinu osob s duševním onemocněním, kde bude potřeba zajistit také komunitní pobytové služby. Služby Domova na rozcestí jsou propojeny s ostatními službami v území, klienti využívají běžné veřejné služby, někteří jsou zaměstnaní na otevřeném trhu práce, případně v chráněných dílnách.

V roce 2005 začal proces transformace Domova sociálních služeb Slatiňany, tato organizace byla jedním z největších zařízení pro osoby se zdravotním postižením v republice. Proto v této organizaci byl již v roce 2009 zpracován transformační plán v rámci projektu MPSV a byla zahájena řízená transformace zařízení s cílem zapojení většiny klientů do komunitních služeb. V červnu roku 2015 došlo k přestěhování 136 klientů Domova sociálních služeb Slatiňany z původní budovy kláštera do dvojdomků s maximální kapacitou 6 klientů na 1 domácnost, tj. 12 klientů do jednoho dvojdomku, a 8 klientů do 2 bytů v běžné zástavbě v Chrudimi, kde je poskytována služba chráněného bydlení. Jeden dvojdomek je vyčleněn pro děti do 19 let věku s kapacitou 12 lůžek a dle potřeb bude v tomto domku zřízena odlehčovací služba pro děti s mentálním postižením. Proces transformace i nadále pokračuje. Organizace poskytuje pobytovou službu domova pro osoby se zdravotním postižením, chráněné bydlení, odlehčovací službu a ambulantní službu denního stacionáře.

Dalším zařízením, které je plně transformováno, je Domov Na cestě Skuteč (dříve Domov na hradě Rychmburk). Toto zařízení je určeno pro lidi s duševním onemocněním. Původně organizace poskytovala pouze službu domova se zvláštním režimem a celá kapacita zařízení byla umístěna na hradě Rychmburk a v přilehlém domě, tzv. Penzionu. Od roku 2021 došlo k úplnému opuštění hradu a větší část kapacity organizace byla z obce Předhradí přesunuta do města Skuteč, kde je poskytována služba domova se zvláštním režimem v bytovém domě v samostatných bytech pro 10 klientů a služba chráněného bydlení v bytech a jednom rodinném domku pro 13 klientů. V obci Předhradí zůstává nadále 10 klientů v tzv. Penzionu a dalších 12 klientů je ve dvou nově postavených rodinných domech. Organizace používá pro práci s klienty tzv. metodu Care, která je efektivní pro návrat klientů do běžného prostředí. Organizace spolupracuje s ostatními službami v území, dále s psychiatrickou nemocnicí, s centry duševního zdraví, atp. V současné době je třeba ještě dořešit opuštění Penzionu vzhledem k poloze domu v blízkosti hradu a umístění 10 klientů do přirozeného prostředí, záměrem je výstavba jednoho domu s garsonkami v Hlinsku.

Domov u studánky, Anenská Studánka je zařízení pro osoby se zdravotním postižením, které poskytuje pobytové služby DOZP v areálu Domova u studánky a v komunitním bydlení v Dolní Čermné, dále chráněné bydlení v České Třebové a ambulantní službu sociálně terapeutické dílny v České Třebové. Cílovou skupinou jsou především osoby s mentálním postižením, případně osoby po centrální mozkové příhodě. Záměrem této organizace je postupné opuštění ústavní služby DOZP z areálu Domova

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

u studánky do ORP Česká Třebová, včetně přestěhování administrativy a vlastního zázemí pro sociálně terapeutickou dílnu. V současné době je ukončena výstavba jednoho rodinného domu pro 6 klientů v Rudolticích a nejpozději na podzim 2024 bude zahájena výstavba rodinného domu pro 6 klientů také v lokalitě Rudoltice. Nyní se jedná o koupi pozemku v České Třebové pro výstavbu dvojdomku pro 12 klientů.

Domov pod hradem Žampach je organizace, která poskytuje službu DOZP v obci Žampach a ve městě Letohradě, pro děti je zřízena služba DOZP v rodinném domku ve městě Žamberk. Dále organizace poskytuje služby chráněného bydlení ve městech Letohrad a Žamberk, převážně v pronajatých objektech, terénní službu podpora samostatného bydlení v ORP Žamberk a sociálně terapeutické dílny ve městě Letohrad. Odlehčovací služby jsou poskytovány v areálu Domova pod hradem Žampach a 1 lůžko pro děti v rodinném domku v Žamberku. V rámci DOZP je poskytována specializovaná služba pro osoby ve věku od 16 let, které potřebují vysokou míru kvalifikované individuální podpory během celého dne z důvodu náročného chování (např. z důvodu poruch autistického spektra se závažnými projevy chování), tato služba je poskytována v areálu zařízení pro 6 klientů a zároveň byla vybudována odlehčovací služba pro stejnou cílovou skupinu v areálu domova v kapacitě 3 lůžek. Cílem zařízení je postupné opouštění budovy zámku, a proto se jedná o koupi pozemku s městem Ústí nad Orlicí na výstavbu domu se třemi domácnostmi pro 12 klientů.

Domov pod Kuňkou Ráby. Tato organizace poskytuje službu DOZP v areálu zařízení v Rábech a službu chráněného bydlení v pronajatých bytech v Pardubicích a ve vlastních bytech v Přelouči. Záměrem u této organizace je zahájení transformace služby DOZP. V současné době se připravuje výstavba jednoho dvojdomku pro 12 klientů v Pardubicích v lokalitě Ke tvrzi. Pro chráněné bydlení bude zakoupen rodinný dům v Heřmanově Městci, ve kterém žil klient domova, nyní je již zpracována studie na jeho rekonstrukci.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Tabulka č. 1 ukazuje, jakým způsobem se měnila kapacita služeb v letech 2010, 2015, 2020 a 2021. V současné době je celková kapacita pobytových služeb (DOZP, DZR, chráněné bydlení) 748 lůžek, z toho 517 lůžek je umístěno v objektech začleněných v běžné komunitě (v rodinných domech či bytech), tj. více než polovina kapacity. V roce 2021 byly zcela opuštěny budovy zámku Centra sociálních služeb Bystré (dříve Domova na zámku Bystré) a hradu Rychmburk organizace Domova Na cestě Skuteč (dříve Domov na hradě Rychmburk).

Tabulka 1: Vývoj kapacit sociálních služeb organizací zřizovaných Pardubickým krajem v letech 2010, 2015, 2020 a 2021

	2010	2015*	2020	2021
DOZP a DZR – ústav**	746	483	356	231
DOZP a DZR – komunita	-	203	251	366
Chráněné bydlení	67	108	159	151
Podpora samostatného bydlení	0	31	28	38
Odlehčovací služby	2	8	10	12
Sociálně terapeutické dílny	0	12	46	46
Denní stacionáře	10	8	6	6

* Kapacity služeb v roce 2015 jsou k 30. 6., kdy došlo k přesunu klientů Domova sociálních služeb Slatiňany do komunity.

** Do „ústavních služeb“ jsou zahrnuty i kapacity služby umístěné v rodinných domcích, které jsou v těsné blízkosti původního zařízení a nesplňují tedy požadavek na komunitní službu.

Strategie transformace v Pardubickém kraji

Transformace a humanizace pobytových služeb pro osoby se zdravotním postižením byla jako opatření uvedena již ve Střednědobém plánu rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2008 – 2010: cíl „Zkvalitňovat služby v domovech pro zdravotně postižené“, opatření „Udržení a zkvalitnění služeb v domovech pro zdravotně postižené“ a opatření „Zajištění investičních prostředků na postupnou transformaci služeb v domovech pro zdravotně postižené“; cíl „Rozšířit kapacitu chráněného bydlení v Pardubickém kraji“.

V navazujícím střednědobém plánu na období 2012 – 2015 byl definován cíl „Podporovat rozvoj služeb sociální péče směrem k aktuálním trendům podporujícím život uživatelů v běžném prostředí“ a opatření „Podporovat služby sociální péče poskytované na principu komunitní péče (podpora chráněného bydlení, podpora samostatného bydlení)“; „Zmapovat technické a personální podmínky domovů pro osoby se zdravotním postižením pro nastavení procesu transformace služeb včetně zhodnocení životní situace a možností jejich uživatelů.“; „Zpracovat strategie dalšího vývoje pobytových zařízení, včetně analýzy finančních nákladů.“; „Nezvyšovat počet míst ve velkokapacitních zařízeních pobytových služeb.“

Střednědobý plán na období 2016–2018 již obsahoval opatření jednoznačně směřující ke snižování počtu lůžek v ústavních zařízeních sociální péče odkazující na kritéria transformace pobytových

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

zařízení v jiné druhy sociálních služeb. Ve strategii je rovněž uvedeno, že pobytové služby sociální péče jsou určeny osobám s vysokou mírou potřebné podpory, které nemohou žít ve svém domácím prostředí za podpory pečujících osob a za podpory terénních a ambulančních služeb a které vyžadují nepřetržitý provoz služby. Tyto služby mají směřovat k poskytování v neústavních zařízeních.

Minulý střednědobý plán na období 2019–2021 a stávající střednědobý plán na období 2022 - 2024 se ve svých opatřeních zaměřuje na rozvoj kapacit konkrétních služeb, základní strategie péče o osoby se zdravotním postižením však zůstává stejná, tj. podpora života lidí se zdravotním postižením v přirozeném prostředí a poskytování péče v komunitě (viz kritéria k naplnění cíle C. 4: „Rozvoj kapacit probíhá primárně v lokalitách s vysokou potřebou péče, (nově vzniklé kapacity) zařízení jsou umisťována do běžné zástavby, služby jsou poskytovány na komunitním principu. Pokračuje proces transformace pobytových služeb sociální péče.).

Obdobně jsou v oblasti péče o osoby se zdravotním postižením formulovány cíle Programu rozvoje Pardubického kraje a na něj navazující Strategie rozvoje Pardubického kraje 2021 - 2027.

V roce 2012 byla vytvořena tzv. kritéria financování sociálních služeb Pardubického kraje, ve kterých je zohledněna podpora transformace a poskytování péče v přirozeném prostředí. Pardubický kraj nepodporuje lůžka domovů pro osoby se zdravotním postižením obsazená klienty bez příspěvku na péči nebo v prvním stupni závislosti, zvýhodňuje zařízení s kapacitou do 12 uživatelů poskytovaná v běžné komunitě a současně podporuje rozvoj terénních a odlehčovacích služeb.

Dne 16. 12. 2015 schválilo Zastupitelstvo Pardubického kraje usnesením Z/366/15 Strategii transformace příspěvkových organizací Pardubického kraje v oblasti sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním. Vizi Pardubického kraje, která se promítá i ve střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb, je „Zajistit běžný způsob života osobám se zdravotním postižením, duševním onemocněním a jejich rodinám, v jejich přirozeném rytmu složeném z pracovních a volných dní. Umožnit lidem být součástí své přirozené komunity a co nejvíce ovlivňovat svůj život s ohledem na své zdravotní postižení.“ Cílem transformace ústavní sociální péče o osoby se zdravotním postižením je pak vytvořit koordinovanou síť služeb pro uživatele umožňující život v přirozené komunitě a minimalizovat dosud preferovaný způsob poskytování sociální služby prostřednictvím ústavní sociální péče. Informace o procesu transformace jednotlivých zařízení jsou uvedeny v kapitole „Deinstitucionalizace sociálních služeb v Pardubickém kraji“.

Projekty podporující proces transformace

Transformace příspěvkových organizací Pardubického kraje probíhá jak na straně investic, tak na straně způsobu poskytování péče v rámci neinvestičních projektů, které realizuje Pardubický kraj i jednotlivá zařízení. V roce 2013 byl zahájen projekt Podpora transformace sociálních služeb v Pardubickém kraji, jehož realizátorem byla organizace INSTAND o. s. a jehož cílem bylo zpracování transformačních plánů organizací zřizovaných Pardubickým krajem. Transformační plány byly schváleny samosprávnými orgány kraje a jsou nadále aktualizovány v závislosti na měnících se potřebách a podmínkách a v souvislosti s přípravou projektů do nového programového období EU 2021-2027.

Od 1. 9. 2019 Pardubický kraj realizoval projekt Podpora procesů kvality a systémových změn v řízení sociálních služeb v Pardubickém kraji, jehož součástí byly aktivity na podporu procesu transformace pobytových služeb. Příspěvkovým organizacím kraje jsou poskytovány metodické konzultace, supervize, v nově vytvořených komunitních službách proběhly audity kvality a procesní audity zaměřené na nastavení služby a přenos ústavních prvků s cílem dalšího zkvalitňování služeb, poskytování péče způsobem co nejvíce zohledňujícím individuální potřeby jednotlivých klientů.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Tabulka 2: Investiční projekty Pardubického kraje v oblasti transformace sociálních služeb (částky jsou uvedeny v tis. Kč)

Organizace	Název projektu	Popis	Náklady v tis. Kč	z toho EU	SR	Pk
Domov sociálních služeb Slatiňany	Transformace DS S Slatiňany I, II, III	nákup pozemků a výstavba 12 dvojdomků a nákup 2 bytů pro klienty služby DOZP, CHB	179 394,00	134 492,00	23 734,00	21 168,00
Domov na rozcestí Svitavy	Transformace DNR Svitavy	nákup pozemků a výstavba 2 dvojdomků pro klienty DOZP	57 538,00	45 506,00	2 677,00	9 355,00
Domov pod hradem Žampach	Transformace DOZP, DPH Žampach - Letohrad	nákup pozemků a výstavba 2 domků pro klienty DOZP, CHB	28 964,00	24 017,00	1 413,00	3 534,00
Domov na zámku Bystré	Transformace DNZ Bystré	nákup pozemků a výstavba 2 dvojdomků pro klienty DOZP	42 734,00	34 566,00	2 033,00	6 135,00
Domov na hradě Rychmburk (od 1. 1. 2020 Domov Na cestě)	Transformace DNH Rychmburk I	nákup 2 objektů a rekonstrukce pro klienty DZR a CHB, Skuteč	16 911,00	13 434,00	790,00	2 687,00
Domov na hradě Rychmburk (od 1. 1. 2020 Domov Na cestě)	Transformace Domova Na cestě II	nákup pozemku a výstavba 2 domků pro klienty DZR v Předhradí (kompletní opuštění hradu), rekonstrukce nového objektu ve Skutči pro mj. centrum denních aktivit	54 213,00	45 305,00	2 665,00	6 243,00
Domov na zámku Bystré (od 1.1.2022 Centrum sociálních služeb Bystré)		nákup rodinného domu pro službu CHB; Polička, ČSL armády 989	3 775,00	x	x	3 775,00
Domov na zámku Bystré (od 1.1.2022 Centrum sociálních služeb Bystré)		nákup rodinného domu pro službu CHB; Polička, ul. J. V. Michla 1183	4 309,00	x	x	4 309,00
Domov na zámku Bystré (od 1.1.2022 Centrum sociálních služeb Bystré)		Nákup domu pro administrativu a aktivizační prostory pro službu DOZP	17 129,00	10 424	x	6 705,00
Domov u studánky		nákup bytu 3+1 pro klienty CHB; Česká Třebová, Jelenice 1797	2 050,00	x	x	2 050,00
Domov u studánky		nákup penzionu pro klienty DOZP; Dolní Čermná	20 000,00	x	x	20 000,00
Domov pod hradem Žampach		nákup a rekonstrukce objektu pro DOZP a OS pro děti; Žamberk, Českých Bratří 224	7 000,00	x	x	7 000,00

Zdroj: Odbor sociálních věcí KrÚ Pk

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Popis transparentního a nediskriminačního postupu tvorby aktivity RAP

Sekretariát Regionální stálé konference Pardubického kraje spolupracoval při tvorbě aktivity Deinstitutionalizace sociálních služeb RAP Pk především s odborem sociálních věcí KrÚ Pardubického kraje, jehož prostřednictvím byli osloveni také všichni relevantní potenciální žadatelé z území Pardubického kraje s žádostí o vyjádření zájmu o realizaci investičního projektu na realizaci transformace zařízení. Osloveni byli všichni poskytovatelé pobytových služeb sociální péče, tj. týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem, mimo příspěvkové organizace Pardubického kraje, u nichž jsou projektové, resp. investiční záměry zohledněny v jiných interních dokumentech kraje. Celkem se jednalo o 28 subjektů, které jsou poskytovateli výše uvedených služeb (celkem 46 služeb). Z oslovených poskytovatelů vyjádřilo 12 nezájem o realizaci projektů transformace, ostatní se nevyjádřili. S ohledem na druhy poskytovaných služeb a jejich cílovou skupinu není předpoklad zájmu o realizaci investičních projektů transformace v programovém období 2021 – 2027.

RAP Pk pro oblast deinstitutionalizace sociálních služeb (textová část i seznam projektů, verze červen 2024) byl dne 25. 6. 2024 schválen na 22. zasedání RSK Pk.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Věcná náplň aktivity RAP

Analýza potřeb

V Pardubickém kraji je (dle kvalifikovaného odhadu) přibližně 56 000 osob se zdravotním postižením, přičemž někteří lidé mají více než jedno zdravotní postižení. Nejčastějším typem zdravotního postižení je postižení vnitřní a postižení tělesné. U cílových skupin osob s tělesným postižením, chronickým (vnitřním) onemocněním a smyslovým postižením je jasný trend zvyšování podílu osob s postižením s rostoucím věkem (tj. výrazně vyšší výskyt postižení ve věkových skupinách osob 60–74 let a osob starších 75 let). U osob s mentálním postižením je výskyt v populaci v zásadě stabilní. Ze statistik příjemců příspěvku na péči vyplývá, že v Pardubickém kraji je cca 1800 dětí (0-17 let) a 4400 osob v produktivním věku (18–64 let) příjemcem příspěvku na péči. Proces deinstitucionalizace a transformace je v Pardubickém kraji zaměřen na věkové skupiny dětí a osob v produktivním věku. Strategii Pardubického kraje je podpora dětí a dospělých osob se zdravotním postižením v jejich přirozeném prostředí rozvojem terénních, ambulantních a odlehčovacích sociálních služeb a návazných, běžně dostupných služeb (školství, zdravotnictví, zaměstnanost apod.). Z celkového počtu dětí se zdravotním postižením je naprosté většině poskytována potřebná péče v jejich rodinách s využitím výše uvedených služeb. Potřeba zajištění péče v rámci pobytových služeb je definována na úrovni desítek dětí, jejichž péči v současné době nelze zajistit v domácím prostředí. Nezbytností je poskytování péče v samostatných dětských domácnostech, stabilní personál, zachování kontaktu s rodinou i přirozeným prostředím (školní docházka apod.). V případě osob se zdravotním postižením v produktivním věku je vyšší podíl těch, kterým je poskytována péče institucionálním způsobem (kapacita domovů pro osoby se zdravotním postižením je 621 lůžek (z toho 569 v rámci příspěvkových organizací kraje k 1. 1. 2022), což je do značné míry dáno „tradicí“ poskytování ústavní péče v ČR, dále absencí pečující rodiny (která i přesto zajišťuje většinu péče o osoby se zdravotním postižením), nedostatečnými kapacitami terénních případně ambulantních sociálních služeb i služeb návazných, včetně dostupného bydlení, zaměstnání apod. U této cílové skupiny tak trvá potřeba zabránit další institucionalizaci i potřeba pokračovat v procesu transformace stávajících „ústavních“ zařízení na služby poskytované v komunitě.

Z hlediska budoucího vývoje není očekáván zásadní nárůst počtu osob se zdravotním postižením (možnou odchylkou bude počet osob s poruchou autistického spektra a z dlouhodobého hlediska počet osob s duševním onemocněním). V praxi se však stále častěji setkáváme s lidmi se zdravotním postižením či duševním onemocněním, kteří mají specifické projevy svého postižení a specifické požadavky na zajištění péče, s lidmi s kombinacemi postižení a onemocnění a rovněž s lidmi, jejichž projevy chování, životní návyky apod. vedou ke konfliktu se společností. V rámci procesu deinstitucionalizace jsou proto vytvářeny i takzvané specializované služby a komunitní služby jsou připravovány na zvládnutí péče i o tyto klienty. V souvislosti s reformou psychiatrické péče bude potřeba vytvořit i dostatek návazných služeb pro lidi s duševním onemocněním. Pardubický kraj potřeby osob z této cílové skupiny, z nichž část je v současné době hospitalizována na následných lůžkách psychiatrických nemocnic a léčeben, ve spolupráci se zdravotnickými zařízeními, poskytovateli sociálních služeb, sociálními pracovníky obcí mapuje s cílem zajistit v komunitě kapacity potřebných služeb, bydlení apod. K podpoře reformy psychiatrické péče je od roku 2022 na odboru sociálních věcí realizován projekt z OPZ+ Rozvoj služeb duševního zdraví v Pardubickém kraji zaměřeném na koordinaci služeb v této oblasti, vzdělání pracovníků, osvětu a destigmatizaci osob s duševním onemocněním a podporu dostupnosti a rozvoje sociálních služeb.

V oblasti péče o seniory jsou uplatňovány zejména přístupy humanizace zařízení a zkvalitňování péče, které však v praxi vychází ze stejných principů jako proces deinstitucionalizace, tj. zejména

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

individuální přístup, zohledňování individuálních potřeb a přání, rozvoj nebo zachování schopností a dovedností každého člověka/uživatele, poskytování péče v co nejméně omezujícím prostředí.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Absorpční kapacita

Pro zjištění absorpční kapacity území přistoupil Pardubický kraj k plošnému mapování všech potenciačních subjektů, které mohou (dle aktuálně známých podmínek operačních programů) být žadateli o podporu na projekty transformace pobytových sociálních služeb. Samostatně byla zmapována situace v příspěvkových organizacích Pardubického kraje, neboť záměry rozvoje služeb poskytovaných těmito subjekty jsou Pardubickému kraji známy z pozice zřizovatele a investora. Ostatní subjekty poskytující pobytové služby sociální péče (týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem) byly osloveny písemným dotazem na jejich záměry v oblasti deinstitucionalizace a jejich připravenost realizovat projekty transformace jejich zařízení (viz výše).

Pro výběr projektů zařazených do RAP byla stanovena kritéria hodnocení. Obecná kritéria jsou nezbytnou podmínkou pro zařazení projektu do RAP, hodnocení projektů může být upraveno v závislosti na změně dokumentů operačních programů a výzev. Obsahová kritéria hodnotí projekt z hlediska naplňování strategií a principů deinstitucionalizace. Technická kritéria se zaměřují na připravenost a reálnost projektu. Doplnková kritéria budou využita v případě rovnosti hodnocení projektů. Odpovědnost za zpracování návrhu výběru projektů zařazených do RAP a jejich pořadí má odbor sociálních věcí Krajského úřadu Pardubického kraje, do jehož gesce spadá plánování sítě sociálních služeb, její koordinace a financování.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Tabulka 3: Kritéria hodnocení projektů v oblasti deinstitucionalizace

Typ kritéria	Kritérium	Hodnocení
Obecná	Služba má rozhodnutí o registraci.	ANO/NE
	Projekt naplňuje cíl/cíle operačního programu	ANO/NE
Obsahová	Soulad se střednědobým plánem rozvoje sítě sociálních služeb Pardubického kraje	bodové
	Soulad se střednědobým plánem rozvoje sítě sociálních služeb obce, svazku obcí nebo jiným obdobným dokumentem	bodové
	Zpracovaný transformační plán zařízení	bodové
	Schválený transformační plán zařízení (zřizovatelem, vedením obchodní společnosti apod.)	bodové
	Projekt navazuje na další kroky transformace služby a humanizace zařízení	bodové
	Projekt vytváří služby v komunitě	individuální
	Počet nově vzniklých míst pro uživatele v komunitních zařízeních	individuální
	Počet míst „zaniklých“ v ústavních zařízeních	individuální
Technická	Připravenost projektu (schválení příslušnými orgány subjektu)	bodové
	• Vize	
	• Projektový záměr	
	• Projekt	
	Připravenost stavby	bodové
	• Záměr	
	• Projektová dokumentace pro stavební povolení	
• Stavební povolení		
Zajištění spolufinancování projektu	individuální	
Doplňková	Zařazení služby v síti sociálních služeb Pardubického kraje	ANO/NE

Návrh odboru sociálních věcí byl projednán v pracovní skupině sociálních věcí při RSK, a to v rámci per rollam hlasování ve dnech 10. 9. – 17. 9. 2020. Pracovní skupina navržený seznam projektů schválila.

V rámci per rollam hlasování ve dnech 24. – 29. 9. 2020 vzala Regionální stálá konference Pardubického kraje souhrn projektů představující absorpční kapacitu Pardubického kraje pro oblast Deinstitucionalizace sociálních služeb spadající pod Regionální akční plán Pardubického kraje 2021- 2027 na vědomí.

V lednu 2021 byla pracovní verze RAP Pk 21+ zaslána Pracovní skupině sociální k vyjádření, Sekretariát RSK neobdržel v reakci žádné připomínky. Pracovní verzi RAP Pk 21+ vzala RSK Pk následně na vědomí v rámci per rollam hlasování ve dnech 20. – 28. 1. 2021 a tento dokument byl vzápětí odeslán dle pokynů také MMR ČR.

V průběhu konce roku 2020 a prvního čtvrtletí roku 2021 došlo k aktualizaci projektů v souladu

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

s potřebami z území kraje v návaznosti na pokračování deinstytucionalizace služeb pro osoby se zdravotním postižením, reformu psychiatrické péče a potřebu sociálních služeb pro osoby s duševním onemocněním. Byly opětovně korespondenčně obeslány organizace, které mají zpracované transformační plány, a byl proveden sběr potřeb k naplňování těchto plánů ve vazbě na možnosti uplatnění projektů v React-EU a v ITI. Projekty týkající se cílové skupiny osob s duševním onemocněním budou projednány na Komisi Rady Pardubického kraje pro koordinaci služeb v oblasti duševního zdraví.

Další pracovní verze RAP Pk byla dále představena na 16. zasedání RSK Pk dne 28. 6. 2021, RSK Pk vzala tuto verzi svým hlasováním na vědomí a materiál byl následně odeslán dle pokynu MMR ČR. Představení v rámci RSK Pk předcházelo per rollam hlasování v PS ve dnech 4. – 11. 6. 2021.

Aktuální podoba pracovní verze RAP Pk byla opětovně zaslána MMR dále v únoru 2022.

Dne 7. 6. 2022 byly aktuální informace k přípravě RAP Pk prezentovány RSK Pk na jejím 17. zasedání. RSK Pk v rámci tohoto jednání přijala usnesení, ve kterém souhlasila, že k finálnímu schválení RAP Pk v rámci RSK Pk může dojít formou per rollam hlasování.

V průběhu léta 2022 došlo k všeobecnému navýšení alokace pro oblast deinstytucionalizace o 20 %. Toto navýšení bylo adekvátně promítnuto do seznamu projektů RAP Pk.

Finální podoba RAP Pk pro oblast DI byla schválena RSK Pk na základě per rollam hlasování ve dnech 7. – 25. 11. 2022.

V listopadu 2023 došlo k první aktualizaci RAP Pk pro oblast deinstytucionalizace. Aktualizovaná podoba RAP Pk pro oblast DI byla předložena RSK Pk ke schválení na 20. zasedání RSK Pk dne 23. 11. 2023.

Cílový stav

Cílový stav vychází ze schválených strategií Pardubického kraje – tj. Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Pardubického kraje na období 2022-2024 a Strategie transformace příspěvkových organizací Pardubického kraje v oblasti sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním:

- Osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním a jejich rodiny žijí běžný život v jeho přirozeném rytmu složeného z pracovních a volných dní.
- Osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním jsou součástí své přirozené komunity, a co nejvíce ovlivňují svůj život s ohledem na své zdravotní postižení.
- Je vytvořena síť sociálních služeb, která se flexibilně přizpůsobuje zjištěným potřebám v daném regionu.
- Nastavení služeb předchází institucionalizaci dalších lidí se zdravotním postižením, tzn., že do pobytových služeb sociální péče jsou přijímány osoby s nejvyšší mírou potřebné podpory, které nemohou žít ve svém domácím prostředí ani za podpory pečující osoby a za podpory terénních a ambulantních služeb, tyto osoby jsou přednostně přijímány do zařízení komunitního typu, míra jejich potřebné podpory je pravidelně přehodnocována.

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Závazkem Pardubického kraje je pokračování v procesu transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb, tvorba dostupné sítě sociálních služeb umožňující osobám se zdravotním postižením a duševním onemocněním žít v přirozeném prostředí.

- Dopady: Zvýšení kvality života osob se zdravotním postižením a duševním onemocněním.
- Výsledky: Zvýšení počtu lůžek pobytových služeb sociální péče poskytovaných v komunitě – navýšení minimálně o 50 lůžek.
- Snížení počtu lůžek pobytových služeb sociální péče v ústavních zařízeních – celkem až o 50 lůžek.

Pro dokončení procesu transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením a duševním onemocněním je v návaznosti na transformační plány jednotlivých příspěvkových organizací kraje plánováno zajistit komunitní bydlení prostřednictvím následujících projektů:

- Transformace Domova u studánky – domek Rudoltice I a II – vybudování 2 komunitních domků v obci Rudoltice pro celkem 12 klientů, tj. 6 klientů v 1 domku, a dále vybudování 1 rodinného domu pro 12 klientů v České Třebové, vše pro cílovou skupinu osob se zdravotním/mentálním postižením ve službě DOZP
- Transformace Domova pod Kuňkou Ráby – vybudování 1 dvojdomku pro 12 klientů (2 domácnosti) v Pardubicích, dále nákup a rekonstrukce rodinného domu v Heřmanově Městci pro 6 klientů pro službu chráněného bydlení.
- Transformace Domova Na cestě Skuteč – výstavba domu pro 10 klientů (10 domácností) v Hlinsku pro pobytovou službu pro osoby s duševním onemocněním ve vazbě na reformu psychiatrické péče v návaznosti na opuštění tzv. Penzionu z obce Předhradí.
- Transformace Domova pod hradem Žampach – vybudování rodinného domu se 3 domácnostmi pro celkem 12 klientů v Ústí nad Orlicí pro osoby se zdravotním/mentálním postižením ve službě DOZP

Finanční alokace pro Pardubický kraj: 224 400 000 CZK

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

**MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR**

Závazek RAP

- Indikátor výstupu: Kapacita nových nebo modernizovaných zařízení sociální péče (kromě bydlení)

Bariéry/rizika

Obecná:

- Absence podpory procesu transformace zařízení na straně zadavatelů (kraj, obce), zřizovatelů (kraj, obce), realizátorů (poskytovatelů sociálních služeb).

Projektová:

- Nedostatečný čas pro přípravu projektů.
- Personální zajištění realizace a administrace projektu (na straně žadatele a příjemce).
- Nedostatek finančních prostředků na spoluúčast na realizaci projektu.
- Nedostatek prostředků v alokaci RAP pro Pardubický kraj vzhledem k nárůstu cen investičních akcí

Výše uvedená rizika lze pouze do určité míry minimalizovat, a to především optimálním nastavením projektového řízení.

Na úrovni RAP:

- Nepřípravenost projektů, neschopnost čerpání finančních prostředků dle požadovaného harmonogramu.
- Špatné nastavení procesu výběru projektů.

Na úrovni služeb a naplňování cílů projektu:

- Nedostatek pracovníků sociálních služeb pro personální zajištění nově nastavených služeb.
- Nezvládnutí změny na straně stávajících zaměstnanců a klientů služeb.
- Nesouhlas opatrovníků se změnou místa a způsobu poskytování služby.
- Nedostatek finančních prostředků na poskytování transformované služby.
- Nesoulad legislativy – vyhlášky, nařízení z oblasti hygieny, požární bezpečnosti, stavebnictví – s procesem transformace

Výše uvedená rizika/bariéry nelze eliminovat z úrovně Pardubického kraje.

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Seznam tabulek

Tabulka 1: Vývoj kapacit sociálních služeb organizací zřizovaných Pardubickým krajem v letech 2010, 2015, 2020 a 2021	9
<i>Tabulka 2: Investiční projekty Pardubického kraje v oblasti transformace sociálních služeb (částky jsou uvedeny v tis. Kč)</i>	<i>11</i>
Tabulka 3: Kritéria hodnocení projektů v oblasti deinstitucionalizace	16

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Seznam zkratek

CLLD	Komunitně vedený místní rozvoj (Community-led Local Development)
ČSÚ	Český statistický úřad
DI	Deinstirucionalizace
DOZP	Domov pro osoby se zdravotním postižením
DZR	Domov se zvláštním režimem
EU	Evropská unie
EVVO	Enviromentální vzdělávání, výchova a osvěta
GDPR	Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (General Data Protection Regulation)
IROP	Integrovaný regionální operační program
ITI	Integrované územní investice (Integrated Territorial Investments)
IZS	Integrovaný záchranný systém
MMR ČR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
RAP	Regionální akční plán
RAP Pk	Regionální akční plán Pardubického kraje
RSK Pk	Regionální stálá konference Pardubického kraje
RSK	Regionální stálá konference
SRR	Strategie regionálního rozvoje

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Příloha: Seznam (Infrastrukturní rámec) projektů RAP

Infrastrukturní rámec projektů RAP Deinstitutionalizace sociálních služeb

Spolufinancováno
Evropskou unií

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR